

TÉMA: Távvezetékek

1.) feladat

Az „ x ” tengellyel párhuzamosan egy vezetékpár helyezkedik el. A két vezetékben minden „ x ” helyen a pillanatnyi áramok iránya egymással ellentétes. Az „ l ” hosszúságú vezetékpár fizikai adatai a következők:

R	ohmikus ellenállás
L	önindukciós tényező
C	kapacitás
G	a két vezeték közötti szigetelő anyag vezetőképessége.

A hosszegységre vonatkoztatott adatok az „ l ”-el való osztással kaphatók meg.

A vezetékben folyó $i(x, t)$ áram és a két vezeték közötti $u(x, t)$ feszültség a „ t ” idő és az „ x ” hely függvénye. Jelöljük ki a vezetékpár infinitezimális „ dx ” szakaszát! Ez egy kis, infinitezimális áramkörnek tekinthető. Ezért hívják a mérnökök a vezetékpárt „elosztott paraméterű hálózatnak”.

- Írjuk fel erre az infinitezimális szakaszra a hálózatoknál tanult „huroktörvényt” és „csomóponti törvényt”!
Ez megfelel a $\vec{\nabla} \times \vec{E} = -\vec{B}$ Maxwell egyenletnek és a $\rho + \vec{\nabla} \cdot \vec{j} = 0$ töltésmegmaradás törvényének.
- Rajzoljuk fel a „ dx ” szakasz áramköri modelljét!
- Tekintsük azt a speciális esetet, amikor ideálisak a vezeték és közöttük ideális szigetelés van, azaz $R = 0$ és $G = 0$. Vezessük le az $u(x, t)$ -re érvényes hullámegyenletet!
- A félév során meghatároztuk a kettős vezeték kapacitását és önindukciós tényezőjét. Ennek alapján határozzuk meg a veszteségmentes kettős vezetéken haladó feszültség hullám sebességét!

2.) feladat

Az előző feladatban meghatároztuk azt a két differenciálegyenletet amelyek megadják a kettős vezetéken fellépő $i(x, t)$ áram- és $u(x, t)$ feszültség hullámokat. Tekintsük a legáltalánosabb esetet, azaz amikor (R, L, C, G) adatok végesek.

- A differenciálegyenleteket megoldva határozzuk meg $u(x, t)$ feszültség hullámot!
- Adja meg a hullám sebességét és csillapodását!

3.) feladat

Az előző feladatban meghatároztuk a távvezetéken haladó $i(x, t)$ áram- és $u(x, t)$ feszültség hullámokat.

- Ezek ismeretében adjuk meg a távvezeték Z_0 ún. „hullámimpedanciáját”!
- Zárjuk le a kettős vezeték végét egy „ Z ” impedanciával! A lezáráshoz érkező és arról visszaverődő feszültség hullámok aránya adja meg az „ r ” ún. reflexiós tényezőt. Fejezzük ki „ r ”-t a „ Z ” és „ Z_0 ” adatokkal!
- Mi a reflexió mentes lezárás feltétele?